

Asia: VN/15285/2021

HE laiksi osatyökykyisten työllistymistä tukevan erityistehtävayhtiön perustamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

2 §. X Oy:n tehtävät ja toimiala

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että yhtiön tulisi toimia tuloksellisesti, mutta sen ensisijaisena tavoitteena ei olisi tuottaa liikevoittoa. Toimintaa tulisi ehdotuksessa harjoittaa niin, ettei se vääristä kilpailua. Momentissa säädettäisiin myös, että yhtiön tuottamien palveluiden hinnoittelun tulee olla markkinaehtoista. Onko teillä tähän lausuttavaa?

Luonnoksessa painotetaan viimesijaisuutta osatyökykyisten työllistymiseen X Oy:n. Luonnoksesta jää vaikutelma, että kohderyhmä valikoituisi vian, vamman tai sairauden aiheuttaman osatyökykyisyyden perusteella (diagnoosikeskeisyys). Näemme, että määritelmää olisi hyvä tarkastella uudelleen ja mahdollisesti laajentaa, jotta vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevat (esimerkiksi sosiaalisten syiden vuoksi osatyökykyiset) ja vaikeimmin työllistettävät, mutta työhön motivoituneet asiakkaat olisivat yhdenvertaisesti oikeutettuja mahdollisuuteen työllistyä X Oy:n palvelukseen. Viimesijaisuuden käsite suhteessa X Oy:n palveluja tarvitsevien asiakkaiden kohderyhmään on haastava ja sen väljentämistä olisi hyvä harkita. X Oy:n toiminnassa tulisi huomioida myös toiminnan myönteisen brändin rakentaminen. Tiukalla viimesijaisuusperiaatteella saattaa olla toiminnan kohderyhmää leimaava vaikutus ja tätä kautta kielteinen vaikutus mielikuvaan X Oy:n toiminnasta. Se, että X Oy:hyn ohjattaisiin toimintaan motivoituneita työnhakijoita, on kannatettava ja tukee toiminta-ajatusta.

X Oy:hyn ohjattavien työnhakijoiden työhönvalmennukseen ja työssä pysymisen tukeen tulee kiinnittää erityistä huomiota ja valmennus tulee turvata. Valmennuksellinen tuen kuvaus ja varmistaminen jää esityksessä epäselväksi ja työnhakijoiden työllistymisen tuen toimia tulee tarkentaa.

Pykälän 5 momentissa säädetään, että yhtiö tuottaa EU:n valtiontukisääntelyssä tarkoitettuja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin tarkoitettuja palveluja (SGEI) ja että siihen sovelletaan lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016). Onko teillä tähän lausuttavaa?

Esityksen mukaan X Oy ei voi saada osatyökykyisten tukemiseen muita päällekkäisiä tukia, kuten esim. palkkatukea. Koskeeko rajoitus koko henkilöstöä, vai ainoastaan osatyökykyisiä?

3 §. Yhtiön toiminnan kohdistuminen

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yhtiön työllistettävien kohderyhmästä. Onko teillä tähän lausuttavaa?

Luonnoksessa painotetaan viimesijaisuutta osatyökykyisten työllistymiseen X Oy:n. Luonnoksesta jää vaikutelma, että kohderyhmä valikoituisi vian, vamman tai sairauden aiheuttaman osatyökykyisyyden perusteella (diagnoosikeskeisyys). Näemme, että määritelmää olisi hyvä tarkastella uudelleen ja mahdollisesti laajentaa, jotta vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevat (esimerkiksi sosiaalisten syiden vuoksi osatyökykyiset) ja vaikeimmin työllistettävät, mutta työhön motivoituneet asiakkaat olisivat yhdenvertaisesti oikeutettuja mahdollisuuteen työllistyä X Oy:n palvelukseen. Viimesijaisuuden käsite suhteessa X Oy:n palveluja tarvitsevien asiakkaiden kohderyhmään on haastava ja sen väljentämistä olisi hyvä harkita. X Oy:n toiminnassa tulisi huomioida myös toiminnan myönteisen brändin rakentaminen. Tiukalla viimesijaisuusperiaatteella saattaa olla toiminnan kohderyhmää leimaava vaikutus ja tätä kautta kielteinen vaikutus mielikuvaan X Oy:n toiminnasta. Se, että X Oy:hyn ohjattaisiin toimintaan motivoituneita työnhakijoita, on kannatettava ja tukee toiminta-ajatusta. X Oy:lle riittävän asiakasohjausmäärän vastuutus tulisi määritellä selkeästi.

X Oy:hyn ohjattavien työnhakijoiden työhönvalmennukseen ja työssä pysymisen tukeen tulee kiinnittää erityistä huomiota ja valmennus tulee turvata. Valmennuksellinen tuen kuvaus ja varmistaminen jää esityksessä epäselväksi ja työnhakijoiden työllistymisen tuen toimia tulee tarkentaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että työ- ja elinkeinotoimisto valitsisi kohderyhmäkriteerit täyttävistä työnhakijoista ne, jotka asetettaisiin ehdolle yhtiön palvelukseen. Yhtiö voisi rekrytoida palvelukseensa ainoastaan tästä ehdolle asetettavista henkilöistä työllistäessään osatyökykyisiä. Onko teillä tähän lausuttavaa?

Keskitetty koordinointi X Oy:lle ehdotettavista osatyökykyisistä on todennäköisesti toimivin malli. Tällä voidaan varmistua parhaiten osatyökykyisten asiakkaiden yhdenvertaisesta ohjauksesta X Oy:n palvelukseen.

Esityksessä viitataan, että työllisyyden kuntakokeilun viranomaiset, kuntien sosiaaliviranomaiset ja Kela voisivat ohjata henkilöitä hakeutumaan alueensa työ- ja elinkeinotoimiston palveluihin sen arvioimiseksi, onko heidän mahdollista tulla osoitetuksi X Oy:n työllistettäväksi. Edellä mainittujen tahojen asiakasohjausmahdollisuus X Oy:n palveluihin on kannatettava asia, mutta asiakasohjauksen käytännöt jäävät esityksessä epäselväksi. X Oy:lle riittävän asiakasohjausmäärän vastuutus tulisi määritellä selkeästi. Laadukkaan asiakaspalvelun, selkeiden roolitusten ja resurssien vaikuttavan käytön näkökulmasta asiakasohjaus tulee rakentaa siten, että TE-toimistot ohjaavat koordinoivaan TE-toimistoon omat asiakkaansa ja kuntakokeilun viranomaiset ohjaavat kuntakokeilujen piiriin siirtyneet asiakkaat suoraan koordinoivaan TE-toimistoon. Alueellisten TE-toimistojen roolin liittäminen kuntakokeilun asiakkaiden ohjaukseen X Oy:hyn ei ole asiakasprosessien eikä resurssoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaista.

Mikä olisi perustettavalle erityistehtäväyhtiölle sopiva nimi?

.

-

Muita huomioita ja kommentteja esitysluonnoksesta

Onko teillä muuta lausuttavaa?

Lain valmistelussa eri toimijat ovat nostaneet esiin osatyökykyisten tarvitsevan tiivistä ja usein pitkäkestoista tukea työssä. Pirkanmaan TE-toimisto jakaa tämän näkemyksen ja näemme, että erityisyhtiön lakiin tulisi tarkemmin määritellä, mitä kautta X Oy:öön työllistyvät henkilöt saavat / heidän on mahdollista saada tarvitsemansa tuki ja ohjaus työssä.

Näemme hyvänä asiana, että työ- ja elinkeinotoimiston rooli on selkeästi eriytetty X Oy:n toiminnasta ja toimivaltuudet avautuvat lakiehdotuksessa selkeinä.

Immonen Riku
Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimisto

Vintola Mauri
Pirkanmaan TE-toimisto - Pirkanmaan TE-toimisto